

2018

Závěrečná správa

Hospodárenie s majetkom v obci Kamenín

Závěrečná správa

Hospodárenie s majetkom v obci Kamenín

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrik, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCA KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Lenka Varačková

Nitra, máj 2018

OBSAH

ZHRNUTIE	4
1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE	5
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	5
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA.....	5
3.1 ROZPOČET	5
3.2 ZÁVEREČNÝ ÚČET	5
3.3 ÚČTOVNÍCTVO.....	6
3.4 POVINNÉ ZVEREJŇOVANIE INFORMÁCIÍ.....	6
3.5 PLATOVÉ POMERY STAROSTU OBCE.....	6
3.6 NAKLADANIE S MAJETKOM A ZÁVÄZKAMI OBCE	6
3.7 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM.....	7
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU.....	8
5 TÍM KONTROLÓROV	8
ZÁVER.....	8
KONTAKT	8

ZHRNUTIE

Mimoriadna kontrolná akcia v obci Kamenín bola vykonaná na základe vyhodnotenia doručeného podnetu. Podnet poukazoval na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v takmer všetkých oblastiach činnosti obce, najvýznamnejšou bola informácia o prevode obecnej nehnuteľnosti na tretiu osobu napriek prebiehajúcemu súdnemu sporu. Informácie uvedené v podnete sa vo veľkej miere potvrdili ako opodstatnené a kontrola opätovne poukázala na viaceré systémové nedostatky v hospodárení subjektov územnej samosprávy.

Kontrolou bolo zistené, že medzi obcou a novým vlastníkom budovy prebiehal od roku 2012 súdny spor o určenie vlastníckeho práva. Napriek tomu, že okresný súd ešte v roku 2014 určil obec za výlučného vlastníka budovy, v roku 2015 došlo k jej prevodu na tretiu osobu a v januári 2018 bol súdom schválený súdny zmier, ktorým by obec o budovu prišla.

Vďaka spolupráci expozitúry NKÚ SR v Nitre a Krajskej prokuratúry v Nitre vstúpil prokurátor vo februári 2018 do konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a neplatnosť kúpnej zmluvy a podal v celom rozsahu odvolanie proti súdnemu zmiernu.

Vykonanou kontrolou boli zistené aj viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce.

Najviac pochybení bolo zistených v oblasti rozpočtovníctva. Najzávažnejším nedostatkom bolo to, že obec dôsledne nesledovala vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a vo viacerých prípadoch v ňom nevykonala zmeny a tým dochádzalo k jeho prekročeniu. Obec neposkytla Ministerstvu financií SR údaje o svojom hospodárení prostredníctvom finančných výkazov alebo ich poskytla oneskorene, čím sa vystavila riziku pozastavenia dotácií zo štátneho rozpočtu ako aj pokuty až do výšky 33 000,00 eur.

V obci bolo zistené aj porušenie finančnej disciplíny poskytnutím finančných prostriedkov právnickej osobe vo forme daru a neefektívnym vynaložením verejných prostriedkov na kúpu nehnuteľnosti.

Sporné bolo aj vymenovanie prednostu obecného úradu s tromi zamestnancami. Jeho vymenovanie bolo aj v rozpore so zákonom, keďže v obci nebola táto funkcia zriadená.

Účtovníctvo obce nebolo správne, úplné a preukázateľné, čo je jednou zo základných povinností každej účtovnej jednotky. Kontrolou bolo napríklad zistené, že obec neocenila majetok v zmysle zákona, neúčtovala o darovanom majetku a nevykonala inventarizáciu majetku v zmysle zákona. Obec nedodrжала termíny na uloženie účtovných závierok a výročnej správy do registra a nezabezpečila overenie účtovnej závierky za rok 2016 audítorom.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že obec dostala do daru majetok, ktorý nezaevidovala do účtovníctva a prenechala ho do užívania fyzickej osobe bez akéhokoľvek zmluvného základu.

Významným nedostatkom bolo aj netransparentné zverejňovanie povinných informácií v obci. Kontrolovaný subjekt ešte počas výkonu kontroly začal riešiť zmenu obsahovej štruktúry svojho webového sídla v zmysle výnosu o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.

Správne nastavený a funkčný vnútorný kontrolný systém v obci by mal byť dostatočným filtrom, ktorý by znížil riziko pochybení na minimum. Kontrolné zistenia však preukázali, že v tomto prípade bolo jeho nastavenie nedostatočné a predovšetkým neúčinné.

1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE

Cieľom kontrolnej akcie bolo poukázať na skutočnosť, že súčasné všeobecne záväzné právne predpisy nedosta-

točne riešia oblasť prevodu nehnuteľností obcí a umožňujú tak bezdôvodné obohatenie v prospech iných osôb.

Účel kontrolnej akcie: Preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v subjekte územnej samosprávy na základe získaných informácií a doručeného podnetu.

Predmet kontroly: Rozpočet obce, jeho plnenie a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladanie s majetkom a záväzkami obce a vnútorný kontrolný systém.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR. Pri výkone kontroly bola, okrem interných kontrolných postupov a techník, použitá aj metodika vychádzajúca z medzinárodných kontrolných štandardov ISSAI 100 – Základné princípy kontroly verejného sektora a ISSAI 400 – Základné princípy kontroly súladu.

Pre potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj obdobia súvisiace so získanými informáciami. Pri kontrole boli použité techniky a postupy ako štúdium vnútorných predpisov, pozorovanie, rozhovory so zamestnancami, fyzická obhliadka, preskúvanie relevantných dokladov, analytické postupy a prepočty.

Kontrola bola vykonaná v obci Kamenín (1 463 obyvateľov), kontrolovaným obdobím boli roky 2015 a 2016.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Kontrolou bolo zistené, že v októbri 2016 starosta obce vymenoval prednostu obecného úradu napriek tomu, že mal iba troch zamestnancov. Postavenie prednostu nebolo upravené ani v základných dokumentoch obce (štatút obce, organizačný poriadok obce).

Napriek tomu, že obec v kontrolovanom období sledovala vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a vykonala rozpočtovými opatreniami niekoľko jeho zmien, vo viacerých prípadoch úpravy rozpočtu vykonané neboli. Zároveň štatutárny orgán nezabezpečil, aby sa verejné prostriedky uvoľňovali iba vo výške úloh zahrnutých v rozpočte.

Vymenovanie prednostu obecného úradu s tromi zamestnancami bolo aj v rozpore so zákonom o obecnom zriadení, keďže v obci nebola táto funkcia zriadená.

Kontrolná skupina preverila aj povinnosť obce poskytovať Ministerstvu financií SR potrebné údaje o svojom hospodárení do rozpočtového informačného systému v požadovanom rozsahu a termínoch. Obec v rokoch 2016 a 2017 údaje potrebné na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy SR neposkytla alebo ich poskytla oneskorene.

Ministerstvo financií SR je v takýchto prípadoch oprávnené pozastaviť obci dotácie zo štátneho rozpočtu alebo udeliť pokutu až do výšky 33 000,00 eur.

3.1 ROZPOČET

Rozpočty obce na roky 2015, 2016 a 2017 boli schválené na riadnych zasadnutiach obecného zastupiteľstva vrátane rozpočtu pre rozpočtovú organizáciu v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (základnú školu).

V roku 2016 a 2017 obec v niekoľkých prípadoch uhradila výdavky bez úpravy jednotlivých položiek rozpočtu rozpočtovými opatreniami, prípadne ich čerpala nad rámec schváleného rozpočtu. Prekročenie čerpania rozpočtu bolo zistené aj v príjmovej časti bežného rozpočtu.

3.2 ZÁVEREČNÝ ÚČET

Obecné zastupiteľstvo v júni 2016 schválilo celoročné hospodárenie obce za rok 2015 s výhradou, že účtovná závierka obce ešte nebola overená audítorom. Účtovná jednotka má však v zmysle zákona o účtovníctve mož-

nosť dať overiť účtovnú závierku až do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa zostavuje.

Záverečný účet obce za rok 2016 nebol do skončenia výkonu kontroly prerokovaný napriek tomu, že zo zákona malo obecné zastupiteľstvo túto povinnosť do 30. júna 2017.

3.3 ÚČTOVNÍCTVO

Obec nevedla účtovníctvo správne, keď v niektorých prípadoch pri účtovaní nepostupovala v súlade s postupmi účtovania, v účtovníctve mala budovu, ktorú už nevlastnila a ktorá bola predmetom súdneho sporu a o darovanom hnutelnom majetku účtovala v nulovej hodnote.

Účtovníctvo nebolo úplné, nakoľko obec neúčtovala o darovanom majetku, ktorý prenechala do užívania fyzickej osobe.

Obec nezabezpečila ani preukázateľnosť účtovníctva inventarizáciou, keďže inventúrne súpisy neobsahovali všetky zákonom stanovené náležitosti a neboli vyhotovené pri všetkých druhoch majetku.

Účtovníctvo obce nebolo správne, úplné a preukázateľné.

Pri uložení individuálnych účtovných závierok obce za roky 2015 a 2016 do registra účtovných závierok neboli dodržané termíny.

Účtovná závierka za rok 2016 nebola do ukončenia výkonu kontroly overená audítorom a výročnú správu za rok 2016 obec ku kontrole nepredložila ani nezverejnila v registri účtovných závierok.

3.4 POVINNÉ ZVEREJŇOVANIE INFORMÁCIÍ

Obec nezverejňovala informácie v štruktúrovanej forme a v rozsahu podľa zákona.

Obsahová štruktúra webového sídla obce bola 27.04.2018 zmenená v zmysle výnosu o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy. Do skončenia výkonu kontroly ešte neboli doplnené a zverejnené všetky zákonom predpísané náležitosti a dokumenty.

3.5 PLATOVÉ POMERY STAROSTU OBCE

Preverením mzdových listov bolo zistené, že starostovi nebola upravená výška platu v zmysle zákona, čo spôsobilo, že mu bol v mesiacoch január až máj 2016 vyplatený nižší plat ako zákon umožňoval.

3.6 NAKLADANIE S MAJETKOM A ZÁVÄZKAMI OBCE

NKÚ SR vykonal v obci kontrolu aj v roku 2012, kedy zistil, že obecnú budovu bezodplatne nadobudol vydržaním nový vlastník. Katastrálny úrad vtedy zapísal právo k nehnuteľnosti aj bez potrebného súhlasu obecného zastupiteľstva. Uvedené zistenie NKÚ SR po ukončení kontroly odstúpil Krajskej prokuratúre v Nitre.

Medzi obcou a novým vlastníkom budovy od toho času prebiehal súdny spor o určenie vlastníckeho práva, pričom okresný súd v roku 2014 určil obec za výlučného vlastníka budovy.

Obec nepožiadala súd o vydanie predbežného opatrenia - zákazu nakladať s nehnuteľnosťou. Ak by tak bola urobila a doručila predbežné opatrenie príslušnému Katastrálnemu odboru Okresného úradu, v liste vlastníctva by bolo vyznačené, že prebieha súdne konanie a nebolo by možné s predmetnou nehnuteľnosťou nakladať.

Ešte pred nadobudnutím právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku došlo v roku 2015 k prevodu nehnuteľnosti na tretiu osobu.

V čase prípravy kontroly expozitúra NKÚ SR Nitra oslovila Krajskú prokuratúru v Nitre s požiadavkou o informáciu ohľadne odstúpeného zistenia z roku 2012. Krajská prokuratúra zistila, že okresný súd v januári 2018 vydal rozsudok, ktorým schválil súdny zmier, podľa ktorého zostáva predmetná nehnuteľnosť vo vlastníctve tretej osoby. Súdnym zmiernom sa obec vzdala nároku na predmetnú budovu.

Krajská prokuratúra na základe získaných informácií okamžite prostredníctvom prokurátora vstúpila do konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a neplatnosť kúpnej zmluvy a podala v celom rozsahu odvolanie proti vyššie uvedenému rozsudku okresného súdu – súdnemu zmiernu.

Ministerstvo obrany SR v roku 2015 darovalo obci prebytočný majetok – autobus a elektrocentrálu na plnenie úloh spojených s prevádzkou obecného úradu. Darovaný majetok sa však v obci v čase výkonu kontroly nenachádzal.

Kontrolná skupina zistila, že predmetný majetok bol umiestnený v areáli súkromného múzea Military-historical-

museum v Pohronskom Ruskove. Autobus nebol využívaný a elektrocentrála bola nefunkčná.

Obec nedodržala zmluvne určený účel použitia majetku, pričom Ministerstvo obrany SR nevyužilo právo kontroly využívania daru. Majetok bol fyzickej osobe prenechaný do užívania bez akéhokoľvek zmluvného základu.

Obec v roku 2015 kúpila od fyzickej osoby viničný domček, pričom v zápisnici zo zasadnutia obecného zastupiteľstva bol ako dôvod pre odkúpenie uvedený fakt, že obec súdnou cestou získala naspäť pozemky vrátane toho, na ktorom je umiestnená predmetná nehnuteľnosť. Preverení listu vlastníctva však bolo zistené, že pozemok pod kúpeným viničným domčekom obec nevysúdila a zostal vo vlastníctve fyzickej osoby.

Obec porušila finančnú disciplínu neefektívnou kúpou viničného domčeka, nakoľko pozemok pod ním do svojho vlastníctva nezískala.

V roku 2016 obec uzatvorila darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bol peňažný dar na vydanie knihy „Sindár Oszkár: Kéménd a történelemben (Kamenín v dejinách)“.

K porušeniu finančnej disciplíny došlo aj vyplatením finančných prostriedkov vo forme daru právnickej osobe.

3.7 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM

Pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly mala obec upravené vnútorným predpisom, ktorý nebol v súlade s platnou legislatívou.

Základná finančná kontrola nebola v obci vykonávaná v súlade so zákonom a v niekoľkých prípadoch vôbec.

Zistenia predovšetkým v oblasti rozpočtovníctva preukázali, že vykonaná základná finančná kontrola v obci bola formálna a nedostatočná.

Hlavný kontrolór obce vykonával kontrolnú činnosť na základe plánov kontrolnej činnosti. Obec vo viacerých prípadoch neprijala opatrenia na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku a nepredložila zoznam splnených opatrení.

ODPORÚČANIA:

Na základe zistených nedostatkov boli obci navrhnuté štyri odporúčania, ktoré by pomohli zmierniť riziká pri dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov a hospodárnom využívaní majetku.

NKÚ SR dlhodobo poukazuje, že oblasť územnej samosprávy je z pohľadu verejných financií vysoko riziková vo veciach dodržiavania rozpočtových pravidiel, účtovníctva, hospodárenia s majetkom a zverejňovania informácií ako aj na fakt, že v samospráve zlyháva vnútorná kontrola na všetkých úrovniach.

Ešte v roku 2015 NKÚ SR predložil vláde Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky päť odporúčaní zameraných na:

- úpravu legislatívy v oblasti finančnej kontroly a posilnenia vnútorného kontrolného systému,
- systémový prístup k vytváraniu sídiel spoločných obecných úradov,
- vytvorenie kompetentného centrálného orgánu, zodpovedného za manažment nevyhnutných modernizačných zmien vo verejnej správe,
- verejnú diskusiu o ďalšom smerovaní komunálnej reformy, del'be kompetencií, konsolidácii sídelnej štruktúry a fiškálnej decentralizácii.

Kontrola opätovne potvrdila nevyhnutnosť, aby sa vláda a národná rada zaoberali odporúčaniami NKÚ SR. V opačnom prípade bude v subjektoch územnej samosprávy naďalej prichádzať k obdobným a opakovaným nedostatkom.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

Počas výkonu kontroly prebiehala s kontrolovaným subjektom aktívna komunikácia.

V súlade s internými pravidlami a predpismi bol starosta obce priebežne informovaný o zistených nedostatkoch.

Z vykonanej kontroly bol vypracovaný protokol o výsledku kontroly, s ktorým bol, v súlade so zákonom o NKÚ SR,

oboznámený štatutárny zástupca kontrolovaného subjektu. Kontrolovaný subjekt nevzniesol námietky voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení.

Obec akceptovala odporúčania kontrolnej skupiny a prijala štyri opatrenia, ktorých splnenie, resp. plnenie bude NKÚ SR následne vyhodnocovať.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrolu v obci vykonali štyri kontrolórky vrátane vedúcej kontrolnej akcie. Kontrolórky majú dlhoročné skúsenosti s kontrolou v oblasti samosprávy.

ZÁVER

Mimoriadna kontrola bola vykonaná na základe doručeneho podnetu od Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nové Zámky. Podnet poukazoval na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov v obci, najvýznamnejšou bola informácia o prevode nehnuteľnosti na tretiu osobu napriek prebiehajúcej súdnej sporu, ktorá sa ukázala opodstatnená. Kontrola preukázala, že súčasné všeobecne záväzné právne predpisy nedostatočne riešia oblasť prevodu nehnuteľností obcí a umožňujú bezdôvodné obohatenie v prospech iných osôb, najmä pokiaľ je prítomný konflikt záujmov.

Skontrolované boli oblasti rozpočtovníctva, účtovníctva a nakladania s majetkom obce, preverené bolo aj povinné zverejňovanie informácií, platové pomery starostu obce

a vnútorný kontrolný systém. Nedostatky boli zistené vo všetkých oblastiach.

Cieľ kontroly bol splnený v stanovenom rozsahu.

Zistenia z kontroly boli odstúpené orgánom činným v trestnom konaní.

NKÚ SR bude opätovne odporúčať Ministerstvu financií SR sledovať plnenie povinnosti obcí poskytovať údaje o svojom rozpočtovom hospodárení do rozpočtového informačného systému a vkladať účtovné závierky a výročné správy do registra účtovných závierok.

S výsledkom kontroly bude oboznámené obecné zastupiteľstvo obce Kamenín.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2

824 73 Bratislava

☎ +421 2 501 14 451 ✉ info@nku.gov.sk

Gestor kontrolnej akcie:

Najvyšší kontrolný úrad SR

expozitúra Nitra

☎ +421 37 693 31 33